

VODNÍ MANIFEST CzWA

ČESKÁ REPUBLIKA JE VNITROZEMSKÝM STÁTEM, KTERÝ SE NACHÁZÍ UPROSTŘED MÍRNÉHO PÁSU SEVERNÍ POLOKOULE VE STŘEDNÍ ČÁSTI EVROPY. ÚZEMÍM ČR PROCHÁZÍ HLAVNÍ EVROPSKÉ ROZVODÍ ODDĚLUJÍCÍ POVODÍ SEVERNÍHO, BALTSKÉHO A ČERNÉHO MOŘE. ČR PATŘÍ MEZI STÁTY S VYŠŠÍ HUSTOTOU ZALIDNĚNÍ, VYSOKÝM PODÍLEM OBYVATEL ŽIJÍCÍCH VE MĚSTECH A VYSOKOU MÍROU INDUSTRIALIZACE. SÍDELNÍ ÚTVARY JSOU HISTORICKY NAVÁZÁNY NA VODNÍ ZDROJE. ČR JE ÚZCE POLITICKY I HOSPODÁŘSKY INTEGROVÁNA DO EVROPSKÉ UNIE.

CO Z TOHO PLYNE

1.

NEMÁME JINOU VODU NEŽ TU, KTERÁ U NÁS NAPRŠÍ.

2.

VODU POTŘEBUJEME PRO OBYVATELE I PRŮMYSL – TEDY POTŘEBUJEME STABILNÍ ZDROJE NA DEFINOVANÉM ÚZEMÍ.

3.

ZMĚNA KLIMATU SE NÁS DOTÝKÁ – KLIMA MÍRNÉHO PÁSU SE MĚNÍ A HROZÍ NÁM EXTRÉMNÍ JEVY.

4.

NEJSME OSTROV, ALE ZEMĚ SILNĚ PROPOJENÁ SE SVÝMI SOUSEDY, SE KTERÝMI SE VZÁJEMNĚ RESPEKTUJEME.

ZA ČÍM SI STOJÍME?

VODA PRO VŠECHNY

VODA JAKO PRÁVO

Právo na vodu a sanitaci patří mezi lidská práva. CzWA proto podporuje spravedlivé, rovné a trvale udržitelné podmínky pro využívání vodních zdrojů a bere v potaz potřeby různorodosti životního prostředí. Přispíváním k poskytování služeb spojených s nakládáním s vodami zároveň významně přispíváme k lidskému blahobytu.

PLNĚNÍ SOUČASNÝCH STANDARDŮ I HLEDÁNÍ NOVÝCH RIZIK

Česká republika i Evropa mají ambiciózní legislativu v oblasti kvality vody vyjádřenou v Rámcové směrnici o vodách. Naplnění těchto požadavků vyžaduje plné zapojení vědy, výzkumu i inovací. Na jednu stranu v rámci Evropy stále nejsou splněny často ani základní požadavky na kvalitu a dostupnost vody. Na stranu druhou zjišťujeme nové polutanty jako jsou mikro (nano) plasty, pesticidy, léčiva a další látky, které ovlivňují životní prostředí a mohou představovat rizika pro naše zdraví. Identifikace a hodnocení nových rizik nejsou možná bez dalšího výzkumu a aplikace jeho výsledků v praxi. CzWA proto usiluje o to, stát se mostem mezi výzkumem a praxí a pomoci s řízením těchto rizik.

MĚSTA A VENKOV – SPOLEČNÉ CÍLE, ROZDÍLNÉ CESTY

Více než polovina lidstva a 70 % obyvatel ČR nyní žije a pracuje ve městech. Města jsou tak globálním ohniskem toho, jak se vypořádat s dlouhodobým suchem, bleskovými záplavami, stoupající hladinou moře a stupňujícím se teplem. Sucho a záplavy jsou problémem i na venkově, kde je díky nižší hustotě osídlení třeba hledat cenově efektivnější řešení. I na venkově je potřeba zajistit dostupnost pitné vody a dostatečné čištění vod odpadních.

TRVALÁ UDRŽITELNOST

VODA I PRO BUDOUCÍ GENERACE

Dostatek kvalitní vody pro všechny musí platit nejen pro naši generaci, ale i pro generace příští. Hospodaření s vodou musí proto respektovat zásady trvale udržitelného rozvoje a nesmí nadměrně zatěžovat ostatní složky životního prostředí. Z tohoto důvodu podporujeme cirkulární přístup k vodnímu hospodářství a integraci vodního hospodářství do nakládání se životním prostředím v širším slova smyslu.

PROTI POVODNÍM I SUCHU

Změna klimatu přináší i do ČR rostoucí frekvenci výskytu extrémů spojených s vodou, jako jsou povodně nebo sucha. Proto je předcházení dopadům těchto extrémů a adaptace na ně součástí trvale udržitelného rozvoje v ČR.

KOMBINACE TECHNICKÝCH I ZELENÝCH OPATŘENÍ

K trvale udržitelnému vodnímu hospodářství přispívá i správná volba při využívání technických a přírodně blízkých řešení. Řešení blízká přírodě mohou pomoci předcházet rizikům sucha a povodní a současně podporují biologickou rozmanitost. Tato řešení mohou snížit potřeby zdrojů, snížit uhlíkovou stopu a zlepšit prostředí pro život. V urbanizované krajině s vysokou hustotou zalidnění, průmyslu a služeb se ale neobejdeme bez technických opatření, jakými jsou například protipovodňová opatření nebo vodní nádrže. CzWA vnímá nutnost hledat vhodná řešení specifická pro každou lokalitu z pohledu celkového vlivu na životní prostředí i socioekonomické potřeby.

SPRÁVA VODY

DIGITALIZACE A TRANSPARENTNOST

Digitalizace vodního sektoru může být způsobem, jak dosáhnout úplné transparentnosti dat v oblasti kvality a množství vody a následně zvýšení důvěry a participace obyvatel. Může vést k důslednější kontrole dodržování předpisů, rychlejší penalizaci a optimalizaci využití vodních zdrojů i infrastruktury. Rozhodování o všech složkách vodního hospodářství musí být vždy inkluzivní, transparentní a se zohledněním stanoviska všech zainteresovaných stran v souladu s Rámcovou směrnicí o vodách.

STÁRNOUCÍ INFRASTRUKTURA

Vodohospodářská infrastruktura v ČR za posledních 30 let doznala zásadního zlepšení. Přesto je nutné zajistit i do budoucna dostatečné tempo každoroční obnovy. Podporujeme proto zohlednění plánu financování obnovy infrastruktury v cenách pro vodné a stočné namísto populistického účelového snižování cen. Jedině tak lze zajistit odolnost infrastruktury vůči extrémním jevům.

MÍSTNÍ ŘEŠENÍ I GLOBÁLNÍ PŘÍSTUP

Bezpečnost vody je nadregionální záležitost, která zároveň potřebuje místní řešení. CzWA podporuje snahy o zvýšení povědomí o významu vody jako zdroje. Bez tohoto povědomí hrozí, že voda bude zanedbávána a bude předmětem fragmentovaných, neodborných řešení a manipulací.

JSME V TOM SPOLU

Trvale udržitelný rozvoj vodního hospodářství není možný bez vytváření vztahu a vůle veřejnosti k šetrnému nakládání s vodou a bez expertního vzdělávání odborníků. Členové CzWA jsou proto zdrojem inspirace, znalostí a nadšení napříč celým vodním hospodářstvím. Pro svoji činnost připravujeme stále více mladých odborníků. V oboru vodního hospodářství nastavujeme procesy inkluzivního řízení a pro politickou reprezentaci jsme spolehlivým partnerem i asertivním oponentem. Naše členy učíme, jak přeměnit konflikt ve spolupráci.

5

TÉMAT, KTERÝM SE V CZWA VĚNUJEME PRO LEPŠÍ BUDOUCNOST VODY V ČR

ZKUSTE SI PŘEDSTAVIT VODU V ČR V ROCE 2030. ODBORNÍCI V CZWA TO UDĚLALI A NAŠE VIZE BUDOUCNOSTI VYPADÁ TAKTO:

1. SPECIFICKÉ POLUTANTY JSOU HROZBOU PRO ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ, NAD KTEROU POTŘEBUJEME ZÍSKAT KONTROLU

Specifické polutanty jsou vodnímu prostředí cizí látky, které již v malých množstvích znamenají velké problémy. Proto vyvíjíme metody jejich zachytu a odstranění z vodního prostředí a podílíme se na posouzení zdravotních rizik zejména v souvislosti s recyklací odpadních vod. Neomezujeme se jen na řešení u „potvrzených zdrojů znečištění“, ale odhalujeme i podíl vnosu specifických polutantů z jiných zdrojů. Aktivně šíříme myšlenku, že nejlepší znečištění je to, které nevzniká a proto motivujeme veřejnost k omezování použití a tedy i snižování produkce těchto látek.

2. VODA ANI KAL NEJSOU ODPAD, ALE ZDROJ

Použitá voda (v historii nazývaná odpadní) není odpad, ale zdroj. Z použité vody získáváme vodu pro další využití v oblasti průmyslu, zemědělství i ve městech zejména pro adaptaci na klimatickou změnu. Využíváme také materiálový potenciál vody i kalu, recyklujeme fosfor a připravujeme se na využití organických látek a dalších složek. Odpady vzniklé při procesu recyklace vody, zejména kaly, dokážeme využívat energeticky i materiálově. Aplikace na půdu probíhá po provedení analýzy rizik a jen u kvalitně upravených kalů. Recyklace vody a využití kalu probíhá se znalostí socioekonomických a environmentálních aspektů,

s maximálním využíváním pozitivních stránek a minimalizací rizik.

3. DEŠŤOVÉ VODY VE MĚSTECH – CO NEJVÍCE UŽITKU, CO NEJMÉNĚ ŠKOD

Dešťová voda ve městech je užitečným zdrojem. Namísto odvádění do stokové sítě ji propojujeme s městskou zelení, aby ji využila, čímž podporujeme výpar a ochlazování měst a zlepšujeme jejich mikroklima. Dešťovou vodu akumulujeme a užíváme např. pro závlahu, kropení ulic, splachování WC či praní prádla; šetříme tak zdroje pitné vody a závislost města na nich. Dešťová voda ve městech může být ale i hrozbou. Přebytek dešťové vody při extrémních srážkách dočasně zadržujeme a bezpečně provádíme městem vybranými nouzovými cestami, abychom snížili riziko záplav či škody. Naší snahou je, aby řešení byla multifunkční a kombinovala opatření pro hospodaření s dešťovými vodami s možnostmi rekreace, dětských her či společenských setkání. Vytváříme tak města příjemnější pro život a odolnější vůči změně klimatu.

4. KVALITY VYPOUŠTĚNÉ VODY Z ČOV – CO NEJVĚTŠÍ OCHRANA KVALITY VOD, ALE NE ZA KAŽDOU CENU

Kvalita povrchových vod v ČR se dynamicky zlepšuje díky omezení vnosů znečištění jak z městského odvodnění, tak z dalších zdrojů. Požadavky na kvalitu vypouštěné odpadní vody pro konkrétní zdroje vycházejí nejen z národních a evropských předpisů, ale i z lokálních potřeb recipientu, popř. dalšího využití vyčištěné vody. Vlastníci i provozovatelé ČOV jsou

motivováni k budování a provozování ČOV s vysokou kvalitou odtoku a s minimálním dopadem na další složky životního prostředí, emise skleníkových plynů a společnost. Pozornost je věnována odstraňování fosforu, jako limitujícímu prvku pro kontrolu eutrofizace, novým znečišťujícími látkami i mikrobiální kontaminací. K důsledně uplatňovanému principu „znečišťovatel platí“ se přidávají i „kontrola u zdroje znečištění“ a „rozšířená zodpovědnost producenta znečištění“.

5. VODA JE ŽIVOT A KRAJINA NENÍ FABRIKA – NAKLÁDAT UDRŽITELNĚ S VODOU NA VENKOVĚ

Obyvatelé venkova musí mít zajištěno, aby měli dostatek vody a aby mohli nakládat s vodami tak, aby to bylo ekonomické, ekologické, stabilní a pro ně sociálně únosné a akceptovatelné bez zbytečné administrativní zátěže. Umožníme obyvatelům venkova, aby spolurozhodovali a přebírali odpovědnost za udržitelné řešení vodního hospodářství (voda a odpady). Podporujeme metodicky tvůrce územních plánů (vhodnými technickými řešeními), aby byli schopni nabídnout obyvatelům řešení, která budou ekonomická, ekologická, sociálně únosná, stabilní (jednoduchá) a optimalizovaná s ohledem na účel využití území, hydrogeologické podmínky a demografické poměry a budou působit tak, aby další aktivity, zejména zemědělská výroba, nevykazovaly negativní vliv na povrchové a podzemní vody a zdraví.

KONTAKTY

Asociace pro vodu ČR z.s., Traťová 574/1, 619 00 Brno, e-mail: czwa@czwa.cz, www.czwa.cz

 www.linkedin.com/company/czwa www.facebook.com/czwa.cz twitter.com/CzWA10

